



فصلنامه رهیافت‌های نوین مدیریت جهادی و حکمرانی اسلامی

دوره چهارم، شماره شانزدهم، زمستان ۱۴۰۳

نوع مقاله: علمی پژوهشی

صفحات: ۶۴-۸۱

## تأثیر استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۸/۳ تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۹/۰۴ هدی زینالی

### چکیده

امروزه چالش‌های اقتصادی و زیست‌محیطی توسعه پایدار را به اولوی‌تی اساسی برای کشورها تبدیل کرده است. در این راستا، استراتژی‌های مدیریت جهادی به‌عنوان رویکردی نوین در بهره‌برداری از منابع دریایی و حفظ محیط زیست اهمیت یافته‌اند. این پژوهش تأثیر این استراتژی‌ها بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی ایران را بررسی می‌کند. روش پژوهش به لحاظ هدف، کاربردی؛ به لحاظ داده، کمی؛ و به لحاظ طراحی، توصیفی-تحلیلی با رویکرد همبستگی است. داده‌ها از ۳۳۵ پاسخ‌دهنده به پرسشنامه محقق‌ساخته گردآوری شد و روایی و پایایی ابزار با شاخص‌های معتبر تأیید شد. یافته‌ها نشان داد استراتژی‌های مدیریت جهادی شامل توسعه انسانی، عدالت، حفاظت از محیط زیست و مشارکت اجتماعی با اطمینان ۹۹ درصد بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی مؤثرند. بیشترین تأثیر به مشارکت اجتماعی با ضریب ۰.۷۴۳ تعلق داشت. این نتایج نشان می‌دهد که استراتژی‌های مدیریت جهادی با افزایش بهره‌وری اقتصادی و حفاظت از منابع دریایی، زمینه‌ساز بهبود شرایط زیست‌محیطی و اجتماعی هستند. یافته‌های پژوهش می‌تواند مبنای علمی برای سیاست‌گذاران و فعالان اقتصادی در طراحی برنامه‌های مؤثر در حوزه اقتصاد دریایی قرار گیرد.

### کلمات کلیدی

مدیریت جهادی، توسعه پایدار، اقتصاد دریایی، حفاظت از محیط زیست

## تأثیر استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی / زینالی

### مقدمه

توسعه پایدار اقتصاد دریایی در عصر حاضر به‌عنوان یک موضوع حیاتی و اساسی مطرح است، به‌ویژه با توجه به چالش‌های اقتصادی و زیست‌محیطی که کشور با آن‌ها مواجه است. ایران با دسترسی به سواحل طولانی و منابع دریایی غنی، پتانسیل بالایی برای بهره‌برداری از این منابع دارد. اما در عین حال، این منابع با تهدیداتی همچون آلودگی، تغییرات اقلیمی و بهره‌برداری غیرمستدام مواجه هستند (کامرانی و همکاران، ۱۴۰۳). بنابراین، توجه به توسعه پایدار اقتصاد دریایی می‌تواند به‌عنوان یک راهکار موثر در حفظ این منابع و بهبود کیفیت زندگی جوامع محلی مطرح شود. این امر نه تنها به حفظ تنوع زیستی و اکوسیستم‌های دریایی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به ایجاد فرصت‌های شغلی و افزایش درآمد در مناطق ساحلی نیز منجر شود (دینیز<sup>۱</sup> و همکاران، ۲۰۲۴).

علاوه بر این، در شرایط کنونی که کشورهای مختلف به دنبال توسعه پایدار و تأمین امنیت غذایی هستند، ایران نیز باید به این موضوع توجه ویژه‌ای داشته باشد. با توجه به جمعیت رو به رشد و نیاز به منابع غذایی، توسعه پایدار اقتصاد دریایی می‌تواند به تأمین نیازهای غذایی کشور و کاهش وابستگی به واردات کمک کند. همچنین، این رویکرد می‌تواند به تقویت همکاری‌های بین‌المللی در زمینه مدیریت منابع دریایی و حفاظت از محیط زیست منجر شود. بنابراین، اهمیت مسئله توسعه پایدار اقتصاد دریایی در ایران نه تنها به لحاظ اقتصادی، بلکه از نظر اجتماعی و زیست‌محیطی نیز غیرقابل انکار است (استادی جعفری، ۱۴۰۰).

توسعه پایدار اقتصاد دریایی به معنای بهره‌برداری از منابع دریایی به‌گونه‌ای است که نیازهای کنونی جامعه را تأمین کند، بدون آنکه توانایی نسل‌های آینده برای تأمین نیازهای خود را به خطر اندازد. این مفهوم شامل مدیریت بهینه منابع دریایی، حفظ تنوع زیستی، کاهش آلودگی و ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار در جوامع ساحلی می‌باشد. توسعه پایدار اقتصاد دریایی به دنبال ایجاد تعادل میان بهره‌برداری اقتصادی و حفاظت از محیط زیست است و بر این اساس، به‌منظور تحقق اهداف اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی باید رویکردهای نوین و مؤثری در مدیریت منابع دریایی اتخاذ شود (وانگ<sup>۲</sup> و همکاران، ۲۰۲۰).

اقتصاد دریایی با چالش‌های متعددی مواجه است که می‌تواند بر توسعه پایدار آن تأثیر منفی بگذارد. یکی از مهم‌ترین چالش‌ها، آلودگی‌های ناشی از فعالیت‌های صنعتی و شهری است که به تخریب اکوسیستم‌های دریایی و کاهش کیفیت آب منجر می‌شود. همچنین، بهره‌برداری غیرمستدام از منابع دریایی، مانند صید بی‌رویه، تهدید جدی برای تنوع زیستی و توازن اکولوژیکی در دریاها محسوب

## فصلنامه رهیافت‌های نوین مدیریت جهادی و حکمرانی اسلامی، دوره ۴، شماره ۱۶، زمستان ۱۴۰۳

می‌شود. این مسائل نه تنها به منابع طبیعی آسیب می‌زنند، بلکه می‌توانند به کاهش کیفیت زندگی جوامع محلی و افزایش فقر در مناطق ساحلی منجر شوند. بنابراین، پرداختن به این چالش‌ها و یافتن راهکارهای مؤثر برای مدیریت پایدار منابع دریایی امری ضروری است. علاوه بر این، عدم هماهنگی و همکاری میان نهادهای مختلف دولتی و غیردولتی در زمینه مدیریت منابع دریایی، از دیگر چالش‌های مهم در این حوزه است. فقدان برنامه‌ریزی جامع و یکپارچه برای توسعه پایدار اقتصاد دریایی، به‌ویژه در زمینه آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی، می‌تواند به عدم استفاده بهینه از منابع و فرصت‌های موجود منجر شود. به همین دلیل، اهمیت پرداختن به این مسائل و چالش‌ها در راستای توسعه پایدار اقتصاد دریایی، نه تنها به حفظ منابع طبیعی و بهبود شرایط زیست‌محیطی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به رشد اقتصادی و اجتماعی کشور نیز منجر شود (سبحانیان و همکاران، ۱۴۰۲).

### **ادبیات نظری و پیشینه پژوهش**

تأثیر استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی به‌طور قابل توجهی با توجه به اصول بنیادی مدیریت جهادی و اهداف توسعه پایدار قابل تبیین است. مدیریت جهادی به‌عنوان یک رویکرد نوین، بر اساس ارزش‌های انسانی، عدالت اجتماعی، و حفاظت از محیط زیست شکل گرفته است. این رویکرد با تأکید بر توسعه انسانی و آموزش، می‌تواند به توانمندسازی جوامع محلی در مناطق ساحلی کمک کند و از طریق ارتقاء کیفیت آموزش و مهارت‌های زندگی، نیروی انسانی را برای بهره‌برداری پایدار از منابع دریایی آماده سازد. به‌علاوه، با ترویج فرهنگ یادگیری و ایجاد انگیزه برای یادگیری مداوم، این استراتژی‌ها می‌توانند به بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی در جوامع ساحلی کمک کنند و به تبع آن، توسعه پایدار اقتصاد دریایی را تسهیل نمایند (ذبیح‌الله‌نژاد و شریفی‌ولیلایی، ۱۴۰۰).

از سوی دیگر، استراتژی‌های مدیریت جهادی با تأکید بر عدالت اجتماعی و اقتصادی، می‌توانند به توزیع عادلانه منابع و فرصت‌های شغلی در صنعت دریایی کمک کنند. این رویکرد به‌ویژه در شرایطی که جوامع محلی با چالش‌های اقتصادی و اجتماعی مواجه هستند، می‌تواند به افزایش مشارکت اجتماعی و توانمندسازی اقتصادی منجر شود. همچنین، با توجه به اهمیت حفاظت از محیط زیست در توسعه پایدار، مدیریت جهادی می‌تواند به ترویج شیوه‌های پایدار در بهره‌برداری از منابع دریایی و کاهش آلودگی کمک کند. به‌طور کلی، این استراتژی‌ها با ایجاد هماهنگی میان اهداف اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی، می‌توانند به‌طور مؤثری به توسعه پایدار اقتصاد دریایی کمک نمایند و از این

## تأثیر استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی / زینالی

طریق، به بهبود کیفیت زندگی جوامع محلی و حفظ منابع طبیعی منجر شوند (عالی‌پور و عنایتی، ۱۳۹۹). در ادامه به بررسی مفاهیم مرتبط با هر یک از استراتژی‌های مدیریت جهادی پرداخته می‌شود. توسعه انسانی و آموزش به‌عنوان یکی از ارکان اصلی استراتژی‌های مدیریت جهادی، به تقویت و توانمندسازی نیروی انسانی در جوامع محلی می‌پردازد (بیک‌زاد و همکاران، ۱۴۰۰). این مفهوم بر این باور استوار است که سرمایه انسانی، به‌ویژه در مناطق ساحلی و دریایی، باید به‌طور مستمر تقویت شود تا بتواند در برابر چالش‌های اقتصادی و اجتماعی ایستادگی کند. آموزش رسمی و غیررسمی، کارگاه‌های مهارتی، و برنامه‌های مشاوره‌ای از جمله ابزارهای مؤثر در این راستا هستند که می‌توانند به ارتقاء مهارت‌های شغلی و زندگی افراد کمک کنند. با ایجاد فرهنگ یادگیری و ترویج یادگیری مداوم، جوامع محلی می‌توانند از فرصت‌های اقتصادی بهره‌برداری کنند و به‌طور مؤثری در توسعه پایدار اقتصاد دریایی نقش ایفا نمایند. همچنین عدالت اجتماعی و اقتصادی در استراتژی‌های مدیریت جهادی به‌عنوان یک اصل کلیدی مطرح است که به توزیع عادلانه منابع و فرصت‌ها در جامعه می‌پردازد. این مفهوم بر این اساس است که همه افراد باید به‌طور برابر از امکانات و منابع موجود بهره‌مند شوند و هیچ‌کس به‌دلیل جنسیت، نژاد یا وضعیت اقتصادی خود از فرصت‌های شغلی و اجتماعی محروم نگردد. در زمینه اقتصاد دریایی، این امر می‌تواند به ایجاد فرصت‌های شغلی برابر، حمایت از زنان و اقلیت‌ها، و توانمندسازی اقتصادی جوامع محلی منجر شود. همچنین، با تشویق به مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها و ایجاد شبکه‌های اجتماعی، می‌توان به تقویت حس همبستگی و همکاری در میان اعضای جامعه کمک کرد (رن و جی، ۲۰۲۱).

از طرف دیگر توسعه پایدار و حفاظت از محیط زیست به‌عنوان یکی دیگر از اصول بنیادین مدیریت جهادی، بر اهمیت حفظ منابع طبیعی و اکوسیستم‌های دریایی تأکید دارد. این رویکرد به‌دنبال ایجاد تعادل میان بهره‌برداری اقتصادی و حفاظت از محیط زیست است، به‌طوری که نیازهای کنونی جامعه تأمین شود بدون آنکه توانایی نسل‌های آینده برای تأمین نیازهای خود به خطر بیفتد (حیدری‌بهنوییه، ۱۴۰۲). در این راستا، استفاده از شیوه‌های پایدار در صید و بهره‌برداری از منابع دریایی، مدیریت بهینه پسماندها، و ترویج فرهنگ حفاظت از محیط زیست می‌تواند به حفظ تنوع زیستی و بهبود کیفیت زندگی در جوامع ساحلی کمک کند. این امر نه تنها به حفاظت از منابع طبیعی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به توسعه اقتصادی و اجتماعی پایدار نیز منجر شود (لی و همکاران، ۲۰۲۰).

در نهایت همکاری و مشارکت اجتماعی به‌عنوان یک استراتژی کلیدی در مدیریت جهادی، بر اهمیت تعامل و هم‌افزایی میان اعضای جامعه تأکید دارد. این مفهوم به‌ویژه در زمینه مدیریت منابع دریایی اهمیت دارد، زیرا بهره‌برداری پایدار از این منابع نیازمند همکاری میان نهادهای دولتی،

## فصلنامه رهیافت‌های نوین مدیریت جهادی و حکمرانی اسلامی، دوره ۴، شماره ۱۶، زمستان ۱۴۰۳

سازمان‌های غیردولتی و جوامع محلی است. با ترویج فرهنگ مشارکت و ایجاد شبکه‌های همکاری، می‌توان به تبادل تجربیات و دانش میان فعالان حوزه دریایی کمک کرد و از این طریق، به بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری و مدیریت منابع دریایی دست یافت. این همکاری‌ها می‌تواند به افزایش آگاهی عمومی درباره چالش‌های محیط زیستی و اقتصادی، و همچنین به تقویت روحیه همبستگی و مسئولیت اجتماعی در جوامع محلی منجر شود. در نهایت، مشارکت اجتماعی می‌تواند به تحقق اهداف توسعه پایدار و بهبود کیفیت زندگی در مناطق ساحلی کمک کند (چوداری<sup>۵</sup> و همکاران، ۲۰۲۱).

نظریه‌های مختلفی در زمینه چالش‌ها و مسائل توسعه پایدار اقتصاد دریایی وجود دارد که هر یک به نوعی به تحلیل و تبیین مشکلات موجود پرداخته‌اند. به‌عنوان مثال، نظریه‌های مدیریت پایدار منابع طبیعی بر اهمیت حفظ تعادل میان بهره‌برداری اقتصادی و حفاظت از محیط زیست تأکید دارند (برکس<sup>۶</sup>، ۲۰۱۹). با این حال، این نظریه‌ها غالباً به چالش‌های اجتماعی و اقتصادی ناشی از عدم عدالت در توزیع منابع و فرصت‌ها توجه کافی ندارند. همچنین، نظریه‌های توسعه انسانی معمولاً بر آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی تأکید دارند، اما کمتر به نقش همکاری و مشارکت اجتماعی در تحقق اهداف توسعه پایدار پرداخته‌اند (کومار<sup>۷</sup>، ۲۰۲۱). در نتیجه، این نظریه‌ها نیاز به تجدیدنظر و توسعه دارند تا بتوانند به‌طور جامع‌تری به چالش‌های پیچیده‌ای که جوامع محلی در زمینه اقتصاد دریایی با آن‌ها مواجه هستند، پاسخ دهند.

پژوهش حاضر با تأکید بر استراتژی‌های مدیریت جهادی و توسعه پایدار، به دنبال شناسایی و تحلیل چالش‌های موجود در حوزه اقتصاد دریایی است. وجه تمایز این پژوهش در این است که به‌جای تمرکز صرف بر جنبه‌های اقتصادی، به بررسی ابعاد فرهنگی و اجتماعی نیز می‌پردازد و سعی دارد تا ارتباطات میان این ابعاد را مورد تحلیل قرار دهد. در بررسی پیشینه پژوهش‌های موجود، مشخص شده است که بسیاری از مطالعات به‌صورت جداگانه به جنبه‌های اقتصادی یا اجتماعی پرداخته‌اند و کمتر به ارتباطات میان این ابعاد توجه شده است. این شکاف پژوهشی ضرورت انجام تحقیقاتی جامع و یکپارچه را در این حوزه نشان می‌دهد. نقاط ضعف پژوهش‌های فعلی شامل عدم توجه کافی به نیازهای جوامع محلی و عدم بررسی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی بر توسعه پایدار است. بسیاری از پژوهش‌ها به‌طور عمده بر روی داده‌های کمی و تحلیل‌های اقتصادی تمرکز کرده‌اند و از تحلیل‌های کیفی و بررسی تجربیات محلی غافل مانده‌اند. پژوهش حاضر با ترکیب این دو رویکرد، سعی دارد تا یک تصویر جامع از چالش‌ها و فرصت‌های موجود در حوزه اقتصاد دریایی ارائه دهد و به‌این‌ترتیب به نیاز به تحقیقات بیشتر در این حوزه پاسخ دهد. درنهایت بهره‌وران و ذی‌نفعان این پژوهش شامل جوامع محلی، سیاست‌گذاران، سازمان‌های

## تأثیر استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی / زینالی

غیردولتی و محققان در حوزه‌های مرتبط با توسعه پایدار و مدیریت منابع دریایی هستند. جوامع محلی می‌توانند از نتایج این پژوهش برای بهبود شرایط معیشتی و اقتصادی خود بهره‌برداری کنند و در تصمیم‌گیری‌های مربوط به مدیریت منابع دریایی مشارکت بیشتری داشته باشند. سیاست‌گذاران و مسئولان دولتی می‌توانند با استفاده از یافته‌های پژوهش، سیاست‌های مؤثرتری برای مدیریت پایدار منابع دریایی تدوین کنند. همچنین، این پژوهش می‌تواند به محققان و دانشگاہیان در زمینه‌های مرتبط با توسعه پایدار و اقتصاد دریایی به‌عنوان یک منبع علمی معتبر کمک کند و زمینه‌ساز تحقیقات آینده باشد. درنهایت با توجه به آنچه گفته شد هدف مقاله حاضر "تأثیر استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی" است. با توجه به آنچه گفته شد فرضیه اصلی و فرعی به قرار زیر است:

فرضیه اصلی: استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی تأثیر دارد.

فرضیه های فرعی:

- استراتژی توسعه انسانی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی تأثیر دارد
- استراتژی عدالت محوری بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی تأثیر دارد
- استراتژی حفاظت از محیط زیست بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی تأثیر دارد.
- استراتژی مشارکت اجتماعی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی تأثیر دارد.

### روش‌شناسی

با توجه به هدف اصلی پژوهش حاضر، نوع پژوهش بر اساس اهداف پژوهش از نوع تحقیقات کاربردی؛ بر اساس نوع داده از نوع تحقیقات کمی است؛ بر اساس ماهیت (رویکرد و طراحی) از نوع توصیفی-تحلیلی با رویکرد همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه کارشناسان سازمان‌های ذی ربط حوزه دریایی شامل شرکت‌های کشتیرانی، شرکت‌های صیادی، صنایع تبدیل و فرآوری محصولات دریایی، شرکت‌های گردشگری دریایی، حمل و نقل دریایی، سازمان شیلات و سازمان محیط زیست بودند که به عنوان یک جامعه هدف کلیدی در پژوهش حاضر انتخاب شدند. حجم نمونه در این پژوهش با توجه به استفاده از آزمون تحلیل عاملی تأییدی، ۳۵۰ پاسخ دهنده به عنوان حجم نمونه در نظر گرفته شد و پرسشنامه میان آن‌ها توزیع شد که ۱۵ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن کنار گذاشته شد و عملیات آماری بر روی ۳۳۵ پاسخ دهنده انجام شد. روش نمونه‌گیری در این پژوهش با توجه به جامعه آماری، از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی سهمیه‌ای استفاده شد و برای این منظور ۵۰ پرسشنامه به صورت آنلاین میان پاسخ دهندگان در هر یک از این ۷ سازمان توزیع شد. در

## فصلنامه رهیافت‌های نوین مدیریت جهادی و حکمرانی اسلامی، دوره ۴، شماره ۱۶، زمستان ۱۴۰۳

این پژوهش به منظور گردآوری اطلاعات از دو روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شد. در این پژوهش به منظور گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته برگرفته از مبانی نظری و پیشینه مرتبط استفاده شد. این پرسشنامه‌ها شامل سوالات بسته پاسخ و بر اساس یک طیف ۵ درجه‌ای لیکرت بود که به صورت آنلاین در میان پاسخ دهندگان توزیع شد و داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزارهای آماری مورد تحلیل قرار گرفتند. این پرسشنامه شامل سوالاتی بود که روایی آن با روایی محتوا و پایایی آن ابتدا در یک گروه آزمایشی ۳۰ نفره اجرا و سپس اصلاحات لازم صورت گرفت و آنگاه پرسشنامه نهایی در میان گروه هدف توزیع شد. پرسشنامه این بخش شامل ۷۵ گویه با طیف اندازه‌گیری لیکرت ۵ درجه‌ای از خیلی زیاد تا خیلی کم بود که به سنجش نظر پاسخ دهندگان می‌پردازد. به منظور تعیین روایی پرسشنامه از روایی ظاهری، محتوایی و سازه استفاده شد. در روایی ظاهری پرسشنامه‌ها قبل از توزیع توسط پژوهش‌گر، چند نفر از اعضای نمونه و برخی خبرگان مورد بررسی قرار گرفت. در روایی محتوایی با کمک فرم‌های لاوشه نسبت روایی محتوا<sup>۸</sup> و شاخص روایی محتوا<sup>۹</sup> به کمک ده نفر از خبرگان پژوهش بررسی شد. با توجه به اینکه مقدار نسبت روایی محتوا برای همه سؤال‌ها بالای ۰/۶۲ به دست آمد هیچ سؤالی نیاز به حذف شدن نداشت به جز در پرسشنامه استراتژی‌های مدیریت جهادی که سه شاخص به دلیل مغایرت با ارزش‌های فرهنگی، اخلاقی و دینی کشور حذف شد و پرسشنامه از ۵۳ شاخص به ۵۰ شاخص کاهش یافت. در مورد روایی سازه نیز از دو نوع روایی همگرا و واگرا با کمک نرم‌افزار اسمارت پی ال اس<sup>۱۰</sup> استفاده شد که یافته‌ها بیانگر تایید روایی سازه بود که نتایج در جدول زیر قابل ملاحظه است.

در این پژوهش پایایی از طریق ضریب آلفای کرونباخ<sup>۱۱</sup>، پایایی ترکیبی<sup>۱۲</sup> و اومگای مک دونالد<sup>۱۳</sup> محاسبه شد. مقادیر این ضریب برای همه سازه‌های پرسشنامه بالای ۰/۷ (هیر و همکاران، ۲۰۱۷) به دست آمد که نشان‌دهنده پایا بودن ابزار اندازه‌گیری بود. لازم به ذکر است در پژوهش‌هایی که از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده می‌شود، از اومگای مک‌دونالد برای ارزیابی پایایی به دلیل دقت بیشتر، استفاده می‌شود (مک‌دونالد<sup>۱۴</sup>، ۱۹۹۹). در تجزیه و تحلیل داده‌ها، در بخش کمی با توجه به سؤال‌های پژوهش از روش‌های توصیف و تحلیل آماری داده، در بخش توصیفی، توصیف آماری ویژگی‌های جمعیت شناختی شامل سن، جنسیت، تحصیلات و سابقه کار از درصد فراوانی، جدول و نمودار و همچنین برای توصیف متغیرهای پژوهش از میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی با نرم افزار IBM SPSS-27 نسخه Statistics سال ۲۰۱۵ استفاده شد.

در بخش تحلیل آماری داده برای پاسخ به فرضیه‌های پژوهش از آزمون‌های همبستگی پیرسون،

## تأثیر استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی / زینالی

تحلیل عاملی تأییدی و مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم افزار SmartPls-V3 استفاده شد.

### یافته‌ها

در این بخش ابتدا به توصیف آماری داده‌ها و سپس به تحلیل (استنباط) آماری داده‌ها پرداخته می‌شود. لازم به ذکر است که قبل تحلیل داده‌ها فرایند پیش پردازش داده‌ها در دو بخش الزامی و اقتضایی شامل عملیات پاک‌سازی داده‌ها، نرمال‌سازی، تبدیل ویژگی‌ها و انتخاب ویژگی‌ها جهت افزایش کیفیت و دقت نتایج نهایی انجام شد. در این پژوهش، بر اساس داده‌های جمع‌آوری شده از طریق پرسشنامه در جدول زیر ابتدا به توصیف آماری ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شامل سن، جنسیت، تحصیلات، سابقه کار پرداخته می‌شود:

### جدول ۱- توصیف آماری ویژگی‌های جمعیت شناختی مربوط به پاسخ دهندگان

(حجم نمونه = ۳۳۵ پاسخ دهنده)

ویژگی جمعیت‌شناختی	طبقه	درصد	فراوانی	بیشترین فراوانی	کمترین فراوانی
سن	پائین‌تر از ۲۰ سال	۳۲٪	۱۰۷	پائین‌تر از ۲۰ سال	بالای ۵۰ سال
	بین ۲۱ تا ۳۰ سال	۲۸٪	۹۴		
	بین ۳۱ تا ۴۰ سال	۲۲٪	۷۴		
	بین ۴۱ تا ۵۰ سال	۱۴٪	۴۷		
	بالای ۵۰ سال	۴٪	۱۳		
جنسیت	مرد	۵۷٪	۱۹۱	مرد	زن
	زن	۴۳٪	۱۴۴		
تحصیلات	دیپلم و پایین‌تر	۲۱٪	۷۰	لیسانس	فوق دیپلم
	فوق دیپلم	۷٪	۲۳		
	لیسانس	۳۷٪	۱۲۴		
	فوق لیسانس	۱۹٪	۶۴		
	دکتری	۶٪	۲۰		
سابقه کار	کمتر از ۵ سال	۳۰٪	۱۰۰	بین ۶ تا ۱۰ سال	بالای ۲۰ سال
	بین ۶ تا ۱۰ سال	۳۹٪	۱۳۰		
	بین ۱۱ تا ۲۰ سال	۱۸٪	۶۰		
	بالای ۲۰ سال	۱۳٪	۴۵		

پس از بررسی توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه پژوهش، ابتدا متغیرهای آشکار یا شاخص‌های اندازه‌گیری کننده متغیرهای پنهان (مکنون) که همان شاخص‌های ۷۵ گانه اندازه‌گیری



## فصلنامه رهیافت‌های نوین مدیریت جهادی و حکمرانی اسلامی، دوره ۴، شماره ۱۶، زمستان ۱۴۰۳

کننده ۵ متغیر مکنون است بررسی شد. لازم به ذکر است، بهترین معیار استاندارد می‌تواند با آن می‌توان توزیع‌های مختلف را با یک توزیع نرمال می‌توان بررسی کرد، همانا استفاده از شاخص چولگی و کشیدگی است (هیر<sup>۱۵</sup> و همکاران، ۲۰۲۰). در این راستا کلاین (۲۰۱۶)، معتقد است توزیع فراوانی داده‌ها با شاخص چولگی بین مثبت و منفی ۳ و کشیدگی بین مثبت و منفی ۵ نشان دهنده، توزیعی نرمال است.

بر اساس مقادیر کمینه و بیشینه شاخص‌ها (متغیرهای آشکار) که البته پس از پیش پردازش داده‌ها که پیشتر گزارش آن به صورت مفصل بررسی شده است، نمودارهای جعبه‌ای نشان داد که کلیه‌ی نمرات در بازه ۱ تا ۵ قرار دارد و داده‌ای پرت بعد از پیش پردازش داده‌ها در داده‌هایی که برای آزمون فرضیات آماده می‌شود، وجود ندارد. همچنین با توجه به یافته‌ها می‌توان گفت، ضرایب چولگی و کشیدگی تمام شاخص‌ها در دامنه قابل قبول قرار دارد و بنابراین فرض لازم برای نرمال بودن توزیع داده‌های پژوهش در متغیرهای آشکار برقرار است.

در ادامه، بر اساس داده‌های جمع‌آوری شده از طریق پرسشنامه برای توصیف آماری متغیرهای پژوهش از میانگین، انحراف معیار، چولگی و کشیدگی با نرم افزار IBM SPSS-27 نسخه Statistics سال ۲۰۱۵ استفاده شد که نتایج در جدول ۴ قابل مشاهده است:

**جدول ۲- توصیف آماری سازه‌های پژوهش از طریق شاخص‌های مرکزی، پراکندگی و توزیع داده**

(حجم نمونه = ۳۳۵ آزمودنی)

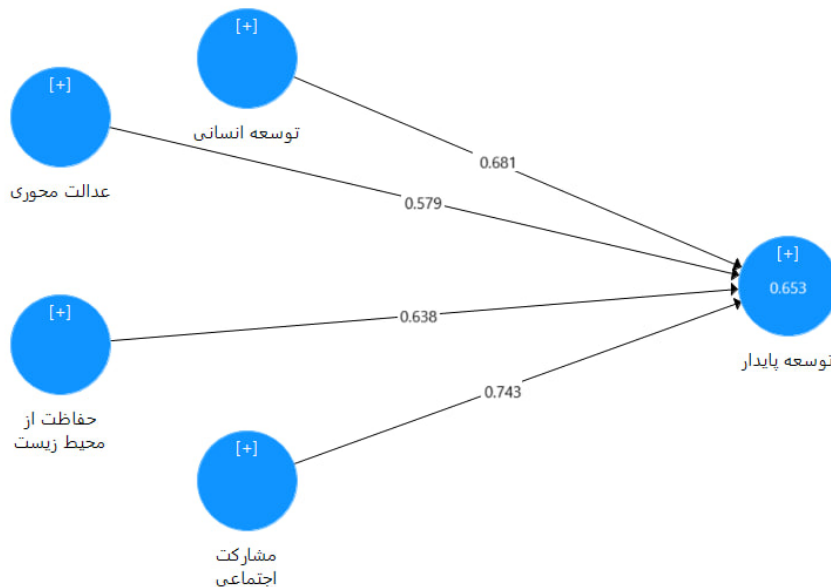
سازه	میانگین سازه (لیکرت)	انحراف معیار	آماره چولگی	آماره کشیدگی	کمینه	بیشینه
توسعه انسانی	۴/۳	۲/۲	۰/۱۵	۰/۳	۱	۵
عدالت محوری	۳/۳	۱/۵	۰/۰۵	۰/۲	۱	۵
حفاظت از محیط زیست	۴/۱	۱/۸	۰/۱	۰/۲	۱	۵
مشارکت اجتماعی	۳/۸	۱/۰۵	۰/۱	۰/۱	۱	۵
توسعه پایدار اقتصاد دریایی	۴/۲	۱/۷	۰/۱۳	۰/۱۱	۱	۵

به طور کلی، داده‌های به دست آمده از این سازه‌ها نشان‌دهنده نرمال بودن توزیع داده‌ها در این سازه‌ها است، چرا که در دامنه قابل قبول که قبلاً ذکر شد، قرار دارد و که این امر به پژوهشگر این امکان را می‌دهد که از آزمون‌های آماری پارامتریک مناسب برای تحلیل‌های بعدی استفاده کنند.

در بخش تحلیل آماری داده برای پاسخ به فرضیه‌های پژوهش از آزمون مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم افزار SmartPls-V3 استفاده شد. لازم به ذکر است که مفروضات مدل‌سازی معادلات

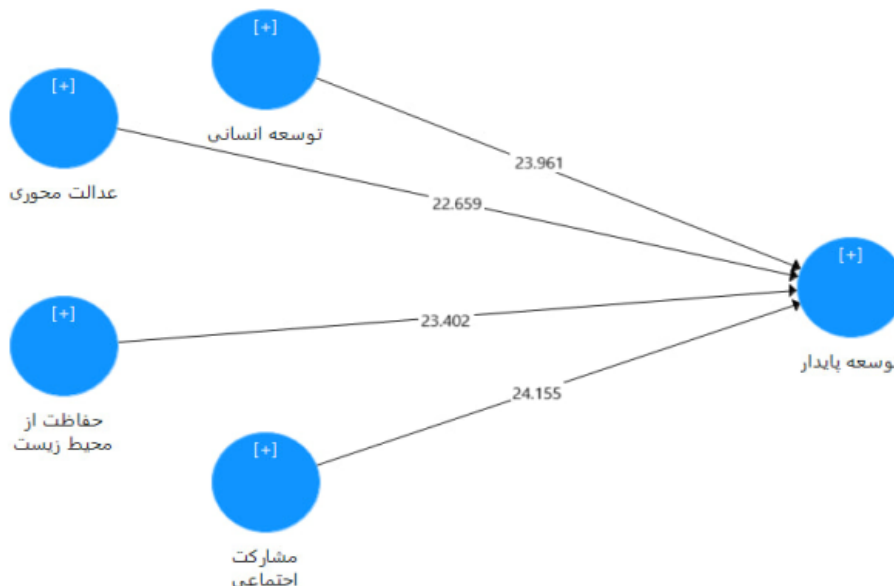
### تأثیر استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار دریایی / زینالی

ساختاری شامل مفروضه استقلال مشاهدات، مقیاس اندازه‌گیری، کفایت حجم نمونه، نرمال بودن توزیع خطاها، خطی بودن روابط بین متغیرهای پنهان با یکدیگر، عدم وجود چندهمخطی بین متغیرهای پنهان بررسی و تایید شدند. همچنین قبل از تحلیل فرضیه‌های پژوهش با مدسازی معادلات ساختاری ابتدا مدل‌های اندازه‌گیری برای هر یک از سازه‌های پژوهش بررسی شدند. برای این منظور با استفاده از داده‌های جمع‌آوری شده از ۳۳۵ پاسخ‌دهنده، مدل‌های اندازه‌گیری به منظور تحلیل ماتریس کواریانس، بارهای عاملی، آزمون معناداری، خطاهای استاندارد به منظور ارزیابی روایی و پایایی پرسشنامه تحلیل شدند و سپس شاخص‌های برازش مدل نیز در انتها پس از جاگذاری اشکال مربوط به بارعاملی و ضرایب معناداری تی برگرفته از نرم افزار بررسی و نتایج بیانگر برازش مدل اندازه‌گیری بود. در نهایت، به منظور تحلیل فرضیه‌های پژوهش و بررسی روابط علی بین متغیرهای پژوهش، از مدل معادلات ساختاری با نرم افزار پی‌ال‌اس استفاده شد که نتایج در زیر آورده شده است:



شکل ۱- نمایش گرافیکی ضرایب مسیر در مدل ساختاری

در شکل زیر ضرایب معناداری آورده شده است.



شکل ۲- نمایش گرافیکی ضرایب معناداری در مدل ساختاری

در جدول ۵، ضریب مسیر به همراه مقدار معناداری آورده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، مسیرها مورد پذیرش قرار گرفته شده است.

جدول ۳- ضرایب مسیر، مقادیر معناداری و وضعیت آن‌ها

وضعیت	مقدار تی	ضریب مسیر	مسیر	
			←	
تأیید شد	۲۳/۹۶۱	۰/۵۷۹	←	توسعه انسانی
تأیید شد	۲۲/۶۵۹	۰/۶۳۸	←	عدالت محوری
تأیید شد	۲۳/۴۰۲	۰/۶۸۱	←	حفاظت از محیط زیست
تأیید شد	۲۴/۱۵۵	۰/۷۴۳	←	مشارکت اجتماعی

همان‌طور که در شکل فوق قابل مشاهده است ضریب معناداری تی برای هر یک از شاخص‌ها و مؤلفه‌ها بالاتر از ۲/۵۸ شده است و لذا با ۹۹ درصد اطمینان همه شاخص‌های برای هر یک از مؤلفه‌ها و مؤلفه‌ها برای هر یک از ابعاد تأیید می‌شود و هیچ شاخص و مؤلفه‌ای نیاز به حذف شدن ندارد.

شاخص ضریب تعیین R<sup>2</sup> متغیر وابسته: ضریب R<sup>2</sup> مربوط به متغیرهای پنهان درون‌زا (وابسته) است و تاثیر متغیرهای مستقل بر یک متغیر وابسته را نشان می‌دهد که سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و

## تأثیر استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی / زینالی

۰/۶۷ به‌عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R2 در نظر گرفته می‌شوند. مقدار R2 برای توسعه پایدار اقتصاد دریایی ۰/۶۵۳ به دست آمد.

شاخص ارتباط پیش بین Q2: این معیار، قدرت پیش‌بینی مدل در متغیر وابسته را نشان می‌دهد. ملاک تفسیر Q2، سه مقدار ۰، ۰،۱۵ و ۰،۳۵ عنوان قدرت پیش‌بینی کم، متوسط و قوی می‌باشد. اگر این شاخص مثبت باشد مطلوب است. مقدار Q2، ۰،۳۱۲، ۰،۲۲۱، ۰،۲۳۸ و ۰،۲۹۵ است که مثبت و در سطح مطلوب است. بر همین اساس می‌توان گفت قدرت پیش‌بینی مدل مطلوب است.

شاخص GOF: شاخص که برای برازش توسط تنن هاوس و همکاران (۲۰۰۵) معرفی شده است، ملاک کلی برازش است که با محاسبه میانگین هندسی میانگین اشتراک و به‌صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$Gof = \sqrt{\overline{communalities} \times R^2} = \sqrt{0.52 * 0.653} = 0.582$$

متخصصان مدل یابی ساختاری به روش PLS شاخص GOF کمتر از ۰/۱ را کوچک، بین ۰/۱ تا ۰/۲۵ را متوسط و بیش از ۰/۳۶ را بزرگ قلمداد می‌کنند. با در نظر گرفتن این معیارها شاخص برازش مدل نمونه مورد بررسی ۰/۵۸۲ به دست آمد که جز اندازه‌های بزرگ است. با توجه به این یافته‌ها می‌توان نتیجه گرفت که مدل آزمون شده در نمونه مورد بررسی برازش مناسبی دارد. همچنین با توجه به اینکه بارهای عاملی تمامی متغیرهای آشکار مدل بیشتر از ۰/۵ و معناداری بیشتر از ۲/۵۸ است، می‌توان گفت سازه حاضر از روایی مطلوبی برخوردار است.

### **بحث و نتیجه‌گیری**

پژوهش حاضر به بررسی تأثیر استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی پرداخته است. هدف این تحقیق، شناسایی و تحلیل اثرات استراتژی‌های مدیریتی جهادی در حوزه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی در راستای توسعه پایدار اقتصاد دریایی است. نتایج تحقیق نشان می‌دهند که استراتژی‌های مدیریت جهادی در چهار حوزه اصلی توسعه انسانی، عدالت اجتماعی، حفاظت از محیط زیست و مشارکت اجتماعی تأثیر معناداری بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی دارند. این تحقیق به‌ویژه بر تقویت مشارکت اجتماعی به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی در دستیابی به توسعه پایدار تأکید دارد. استراتژی مشارکت اجتماعی با ضریب ۰/۷۴ بیشترین تأثیر را در میان سایر استراتژی‌ها دارد، که نشان‌دهنده اهمیت این عنصر در فرآیند توسعه پایدار است. این یافته‌ها تأکید دارند بر این که برای دستیابی به توسعه پایدار در حوزه اقتصاد دریایی، باید به تقویت مشارکت‌های اجتماعی و

## فصلنامه رهیافت‌های نوین مدیریت جهادی و حکمرانی اسلامی، دوره ۴، شماره ۱۶، زمستان ۱۴۰۳

همکاری‌های بین‌سازمانی توجه ویژه‌ای صورت گیرد. توسعه انسانی به‌عنوان یکی از مفاهیم کلیدی در ادبیات توسعه پایدار، به فرآیند توانمندسازی افراد و ارتقاء کیفیت زندگی آن‌ها اشاره دارد (کومار، ۲۰۲۱). در زمینه اقتصاد دریایی، این مفهوم به‌ویژه اهمیت دارد زیرا جوامع محلی به‌طور مستقیم به منابع دریایی وابسته هستند. پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری در آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی می‌تواند به بهبود شرایط اقتصادی و اجتماعی جوامع محلی منجر شود (برکس، ۲۰۱۹). به‌علاوه، با توجه به نظریه‌های توسعه پایدار، توسعه انسانی به‌عنوان یک پیش‌نیاز برای تحقق اهداف توسعه پایدار شناخته می‌شود، زیرا افراد توانمندتر می‌توانند به‌طور مؤثرتری در مدیریت منابع و حفاظت از محیط زیست مشارکت کنند (زارع و محمدی، ۲۰۲۲). تحقیق همچنین نشان می‌دهد که استراتژی‌های مدیریت جهادی در حوزه توسعه انسانی، می‌توانند به‌طور مستقیم به بهبود مهارت‌ها و توانمندی‌های نیروی انسانی در حوزه دریایی منجر شوند. این بهبود توانمندی‌ها در بلندمدت می‌تواند منجر به افزایش بهره‌وری اقتصادی در صنعت دریایی و در نتیجه، به حفظ و بهره‌برداری پایدار از منابع دریایی کمک کند. علاوه بر این، این رویکرد به توزیع عادلانه‌تر منابع و فرصت‌ها در این صنعت کمک کرده و شرایط اجتماعی و زیست‌محیطی جوامع محلی را بهبود می‌بخشد. در نتیجه، توانمندسازی منابع انسانی نه تنها بهره‌وری اقتصادی را بهبود می‌بخشد بلکه به توسعه پایدار نیز کمک می‌کند.

در زمینه عدالت اجتماعی و اقتصادی، پژوهش به لزوم توزیع عادلانه منابع و فرصت‌ها در جوامع ساحلی و مناطق دریایی تأکید دارد. ایجاد فرصت‌های شغلی پایدار و کاهش نابرابری‌های اجتماعی در این مناطق از اهداف کلیدی استراتژی‌های مدیریت جهادی در حوزه عدالت به شمار می‌رود. با توزیع عادلانه منابع و فرصت‌ها، می‌توان به کاهش فقر و ارتقاء سطح زندگی در جوامع ساحلی و دیگر مناطق وابسته به اقتصاد دریایی کمک کرد. این امر همچنین به تقویت مشارکت اجتماعی و اعتماد در جوامع محلی منجر می‌شود، که نتیجه آن بهبود کیفیت زندگی افراد و افزایش مشارکت آن‌ها در فرآیندهای توسعه است.

مشارکت اجتماعی یکی از ارکان مهم استراتژی‌های مدیریت جهادی به‌شمار می‌رود. این استراتژی می‌تواند به افزایش آگاهی عمومی در خصوص چالش‌های زیست‌محیطی و اقتصادی کمک کرده و فرآیندهای تصمیم‌گیری در حوزه مدیریت منابع دریایی را بهبود بخشد. جوامعی که در فرآیندهای تصمیم‌گیری مشارکت دارند، احتمال بیشتری برای بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی و حفاظت از محیط زیست دارند. این نوع مشارکت به‌ویژه در مواردی که تصمیمات مهمی در خصوص مدیریت

## تأثیر استراتژی‌های مدیریت جهادی بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی / زینالی

منابع دریایی اتخاذ می‌شود، می‌تواند موجب افزایش مسئولیت‌پذیری و حساسیت بیشتر نسبت به حفظ محیط زیست گردد.

در نهایت، پژوهش به این نتیجه رسیده است که استراتژی‌های مدیریت جهادی با تمرکز بر توسعه انسانی، عدالت اجتماعی و مشارکت اجتماعی می‌توانند به‌عنوان یک مدل موفق در توسعه پایدار اقتصاد دریایی مطرح شوند. این رویکرد نه تنها به حفظ و بهره‌برداری پایدار از منابع دریایی کمک می‌کند، بلکه به ایجاد شرایط عادلانه‌تر و بهبود کیفیت زندگی جوامع ساحلی نیز می‌انجامد. بنابراین، تقویت این استراتژی‌ها می‌تواند به تحقق اهداف توسعه پایدار در بخش اقتصاد دریایی کمک شایانی نماید.

با توجه به چالش‌های موجود در حوزه اقتصاد دریایی، استراتژی‌های مدیریت جهادی با تأکید بر عدالت اجتماعی و حفاظت از محیط زیست به‌عنوان یک مدل موفق برای توسعه پایدار در این حوزه مطرح می‌شوند. این استراتژی‌ها می‌توانند به بهبود سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه پایدار کمک کرده و شرایط زندگی جوامع محلی را ارتقا دهند. یافته‌ها نشان می‌دهد که استراتژی‌های مدیریت جهادی، به‌ویژه در زمینه مشارکت اجتماعی، تأثیر معناداری بر توسعه پایدار اقتصاد دریایی دارند. مشارکت اجتماعی باعث افزایش آگاهی عمومی، بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری و مدیریت منابع دریایی می‌شود.

همچنین، تأکید بر حفاظت از محیط زیست در این استراتژی‌ها می‌تواند به بهبود کیفیت منابع دریایی، کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی و حفظ تنوع زیستی کمک کند. پژوهش‌های پیشین نیز نشان می‌دهند که این رویکردها باعث کاهش نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی در جوامع ساحلی و افزایش بهره‌وری اقتصادی در صنعت دریایی می‌شود. پیشنهادهای برای بهبود تأثیر این استراتژی‌ها شامل تشکیل گروه‌های خودجوش محلی برای تبادل تجربیات، برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای جوامع محلی و سرمایه‌گذاری در فناوری‌های پایدار است. این پژوهش همچنین محدودیت‌هایی مانند استفاده از نمونه‌گیری غیرتصادفی دارد که می‌تواند بر تعمیم نتایج تأثیر بگذارد. در نهایت، این پژوهش می‌تواند به‌عنوان مبنای علمی برای تدوین سیاست‌های پایدار و توسعه اقتصاد دریایی در مناطق مختلف کشور مورد استفاده قرار گیرد.

## منابع

- ۱) مهدی-استادی جعفری. (۲۰۲۱). «توسعه دریامحور و اقتصاد دریا، ضرورتی بی بدیل در تحقق اقتصاد پویا و مقاومتی کشور».
- ۲) بیک زاد جعفر، رزم جو مریم و رحمتی مریم. (۲۰۲۱). «الگوسازی تاثیر مدیریت جهادی و رفتار سیاسی بر بهره‌وری نیروی انسانی با نقش واسطه ای فضیلت‌سازمانی».
- ۳) حیدری بهنوییه، رنجبر، مختار، گیوکی و حیدری بهنوییه. (۲۰۲۳). «طراحی و اعتبارسنجی مدل توسعه پایدار جمهوری اسلامی ایران با رویکرد مدیریت جهادی. فصلنامه آموزش و بهبود منابع انسانی» ۱۲ (سال چهارم، شماره سوم، پاییز ۱۴۰۲)، ۱۰۲-۱۱۷.
- ۴) ذبیح‌الهنزاد، شریفی و لیلانی. (۲۰۲۱). «تحقق اقتصاد مقاومتی با رویکرد مدیریت جهادی؛ راه‌کاری برای توسعه اقتصادی. دانش انتظامی مازندران» ۴۵(۱۲)، ۶۱-۹۶.
- ۵) رضایی، م. و نیکوکار، ج. (۱۳۹۸). «عدالت اجتماعی و اقتصادی در مدیریت منابع دریایی: بررسی موردی استان مازندران». مجله علوم اجتماعی و انسانی ۱۵(۴)، ۱۰۰-۱۱۵.
- ۶) زارعی، ع. و رحیمی، ن. (۱۳۹۹). «نقش آموزش در توسعه پایدار جوامع ساحلی ایران». فصلنامه پژوهش‌های اجتماعی، ۱۰(۱)، ۲۰-۳۵.
- ۷) سبحانیان، دسینه، نجاتی و بلاغی اینالو. (۱۴۰۲). «اقتصاد دریا محور؛ تولید، اشتغال و صادرات: رویکرد تعادل عمومی قابل محاسبه‌ی چند منطقه‌ای». نشریه علمی پژوهشی اقیانوس‌شناسی، ۱۴(۵۶)، ۳۱-۴۶.
- ۸) عالی پور، عنایتی و ترانه. (۲۰۲۱). «طراحی مدل آینده بازار کار در افق ۱۴۰۴ با رویکرد مدیریت جهادی و اقتصاد مقاومتی». فصلنامه اقتصاد دفاع و توسعه پایدار، ۵(۱۸)، ۱۳۵-۱۵۸.
- ۹) کامرانی، دلیری، مسلم، غطاوی، صبا. (۲۰۲۴). «عدالت آبی: جایگاه صید خُرد در توسعه پایدار اقتصاد دریامحور در آب‌های ایرانی خلیج فارس». نشریه علمی پژوهشی اقیانوس‌شناسی ۱۵(۵۷)، ۱۱-۱۹.
- ۱۰) کرمی، سعید، حسینی، محمد. (۱۴۰۱). «توسعه پایدار و حفاظت از محیط زیست در مناطق ساحلی ایران. مجله محیط زیست و توسعه پایدار» ۸(۲)، ۷۵-۹۰.
- ۱۱) هاشمی، محمود. و غلامی، سعید. (۱۴۰۰). «مدیریت پایدار منابع دریایی و توسعه اقتصادی: چالش‌ها و راهکارها. مجله اقتصاد دریایی ایران»، ۱۲(۳)، ۴۵-۶۰.

- 12) Ochoa-Ochoa, L. M., Ríos-Muñoz, C. A., Johnson, S. B., Flores-Villela, O. A., Arroyo-Cabrales, J., & Martínez-Gordillo, M. (2019). Invasive species: Legislation and species list considerations from Mexico. *Environmental Science & Policy*, 96, 59-63.
- 13) Choudhary, P., Khade, M., Savant, S., Musale, A., Chelliah, M. S., & Dasgupta, S. (2021). Empowering blue economy: From underrated ecosystem to sustainable industry. *Journal of environmental management*, 291, 112697.
- 14) Diniz, N. V., Cunha, D. R., de Santana Porte, M., Oliveira, C. B. M., & de Freitas Fernandes, F. (2024). A bibliometric analysis of sustainable development goals in the maritime industry and port sector. *Regional Studies in Marine Science*, 69, 103319.
- 15) Gonzalez, G. M., Wiff, R., Marshall, C. T., & Cornulier, T. (2021). Estimating spatio-temporal distribution of fish and gear selectivity functions from pooled scientific survey and commercial fishing data. *Fisheries Research*, 243, 106054.
- 16) Kumar, P., Uthappa, A. R., Chavan, S. B., Chichaghare, A. R., Debta, H., Bhat, S., & Dagar, J. C. (2023). Achieving biodiversity conservation, livelihood security and sustainable development goals through agroforestry in coastal and island regions of India and Southeast Asia. In *Agroforestry for sustainable intensification of agriculture in Asia and Africa* (pp. 429-486). Singapore: Springer Nature Singapore.
- 17) Lee, K. H., Noh, J., & Khim, J. S. (2020). The Blue Economy and the United Nations' sustainable development goals: Challenges and opportunities. *Environment international*, 137, 105528.
- 18) Ren, W., & Ji, J. (2021). How do environmental regulation and technological innovation affect the sustainable development of marine economy: New evidence from China's coastal provinces and cities. *Marine Policy*, 128, 104468.
- 19) Smith, J., & Brown, T. (2020). The role of community engagement in sustainable marine resource management. *Ocean & Coastal Management*, 182, 104932. <https://doi.org/10.1016/j.ocecoaman.2019.104932>
- 20) Wang, X., Yuen, K. F., Wong, Y. D., & Li, K. X. (2020). How can the maritime industry meet Sustainable Development Goals? An analysis of sustainability reports from the social entrepreneurship perspective. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, 78, 102173.
- 21) Thompson, G., & Ritchie, H. (2021). Integrating social equity into marine resource management: Challenges and opportunities. *Marine Policy*, 127, 104316. <https://doi.org/10.1016/j.marpol.2021.104316>
- 22) Wang, X., Yuen, K. F., Wong, Y. D., & Li, K. X. (2020). How can the maritime industry meet Sustainable Development Goals? An analysis of



فصلنامه رهیافت‌های نوین مدیریت جهادی و حکمرانی اسلامی، دوره ۴، شماره ۱۶، زمستان ۱۴۰۳

sustainability reports from the social entrepreneurship perspective. Transportation Research Part D: Transport and Environment, 78, 102173.

یادداشت‌ها:

- 
- 1- Diniz
  - 2- Wang
  - 3- Ren & Ji
  - 4- Lee
  - 5- Choudhary
  - 6- Berkes
  - 7- Kumar
  - 8- CVR
  - 9- CVI
  - 10- Smart-Pls 3
  - 11-  $\alpha$
  - 12- CR
  - 13- McDonald's Omega
  - 14- McDonald
  - 15- Hair

## The Impact of Jihadi Management Strategies on Sustainable Development of the Marine Economy

Receipt: 03/11/2024

Acceptance: 24/11/2024

Hoda Zeynali

### Abstract

Today, economic and environmental challenges have made sustainable development a top priority for countries. In this regard, Jihadi management strategies have gained significance as an innovative approach to utilizing marine resources and preserving the environment. This study examines the impact of these strategies on the sustainable development of Iran's marine economy. The research method is applied in terms of purpose, quantitative in data type, and descriptive-analytical with a correlational approach in design. Data were collected from 335 respondents using a researcher-made questionnaire, and the validity and reliability of the tool were confirmed with standard indices. Findings revealed that Jihadi management strategies, including human development, justice, environmental protection, and social participation, significantly affect the sustainable development of Iran's marine economy with 99% confidence. Social participation had the highest impact, with a coefficient of 0.743. These results indicate that Jihadi management strategies, by enhancing economic productivity and protecting marine resources, contribute to improved environmental and social conditions. The findings provide a scientific basis for policymakers and economic stakeholders to design effective programs in the marine economy sector.

### Keywords

Jihadi Management, Sustainable Development, Marine Economy, Environmental Protection

Department of Business Management, West Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.  
zeynalihoda@gmail.com